

РЕШЕНИЕ

№ 146

гр. Габрово, 25.03.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

РАЙОНЕН СЪД – ГАБРОВО в публично заседание на двадесет и пети февруари през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: Христо Т. Христов

при участието на секретаря Даниела Ат. Марчева
като разгледа докладваното от Христо Т. Христов Гражданско дело №
20214210101381 по описа за 2021 година

за да се произнесе взе предвид следното:

Производството се води по установителен иск по чл. 422 от ГПК, подаден от „ВАРУС 2003” ЕООД, с ЕИК 103817019, със седалище и адрес на управление: гр. Варна, ул. РАДОСТ бл.51, вх.Д, ет.5, ап.85 против „СЕВ-БРОКЕРС” ООД, с ЕИК 817030714, със седалище и адрес на управление: гр. Габрово, бул. „Априлов” № 68.

I. Искания и възражения на страните, сочени обстоятелства от значение за претендраните права и възражения:

A. От страна на ищеца:

Твърди, че на 12.10.2020 г. управителят на „ВАРУС 2003” ЕООД, с ЕИК 103817019 отправил запитване до управителя на „СЕВ-БРОКЕРС” ООД, с ЕИК 817030714 за доставка на кранови релси. На следващия ден длъжникът приел изпълнение на поръчката, като била съставена и изпратена до поръчващия заявител проформа-фактура с искане за извършване на авансов превод по изпълнение на поръчката в размер на 20 хил. лв. По такъв начин на 13.10.2020г. бил сключен неформален устен договор за поръчка между „ВАРУС 2003” ЕООД, с ЕИК 103817019, като Поръчител и „СЕВ-БРОКЕРС” ООД, с ЕИК 817030714, като Изпълнител. Поисканият от длъжника-изпълнител депозит бил нареден от заявителя по банков път на 15.04.2021 г. На 17.10.2020г. длъжникът бил уведомен от заявителя с желанието му за разваляне на сделката по обективни причини (отказ на клиента-възложител на поръчителя-заявител). Длъжникът-изпълнител се съгласил договорът да се развали, като обещал на заявителя и да възстанови обратно платените му авансово пари чрез банков превод на 19.10.2020г. Водени били разговори и били давани обещания от длъжника, изпращани били писма и нотариална покана до длъжника за връщане на парите, но и към днешна дата те не били върнати. Длъжникът на отпаднало основание продължавал да държи сумата от 20 хил.лв. по развалиния договор. Законова била

презумпцията, че всеки дължи връщане на получената престация при разваляне на договора, поради което Заявителят желаел да му се върне обратно платената сума 20 хил.лв. на отпаднало основание - чл. 55, ал. 1 от ЗЗД, ведно с обезщетение за забава съгласно чл. 86 от ЗЗД за периода от 19.10.20г. до 13.04.21 г. (датата на депозиране на заявлението по реда на чл.410 от ГПК).

До началото на месец април 2021 г. въпреки молбите на ищеца дължимата сума не му била предадена. На 13.04.2021 г. подал заявление за издаване на ИЛ и Заповед за изпълнение в РС Габрово.

За посочените вземания била издадена заповед № 404/12.05.2021 г. по ч.гр.д. № 674/2021 г., срещу която било депозирано възражение.

След частичното прекратяване на исковото производство с протоколно определение от 25.02.2022 г., което към настоящия момент е влязло в сила, исковата претенция, предмет на разглеждане е съдът да признае за установено, че ответникът дължи на ищеца:

- сумата 20000 лева, представляваща получен на 19.10.2020г. авансов превод на отпаднало основание - прекратен договор за доставка на кранови релси;

- сумата 983,33 лева – обезщетение за забава върху главницата за периода от 19.10.2020 г. до 13.04.2021 г.,

за които е издадена Заповед за изпълнение на парично задължение по чл. 410 от ГПК № 404/12.05.2021 г. по ч. гр. д. 674/2021 г. на РС Габрово,

както и да му бъдат присъдени сторените съдебно-деловодни разноски по заповедното и по исковото производство.

Б. От страна на ответника:

Твърди, че сключеният договор не е неформален устен договор за поръчка, а за търговска продажба по смисъла на чл. 318, във връзка с чл. 286, ал. 1 от Търговския закон, каквато е действителната воля на страните по смисъла на чл. 20 от Закона за задълженията и договорите. Същото се потвърждавало както от писмените волеизявления на страните, така и от конклюдентните им действия.

Фактите съгласно ответника са следните:

1. В запитването си по електронната поща от 12.10.2020 г. „Варус 2003“ ЕООД поискало от „СЕВ-Брокерс“ ООД оферта за доставка на кранови релси тип QU70. В писмото са посочени точните параметри на стоката: стандарт YB/T 5055-2014, тип QU70, количество 44 броя - 26,680 тона, маса 50,53 кг./м. и пределна цена от 2000 лв./тон без ДДС.

2. „СЕВ - Брокерс“ ООД е предложило на „Варус“ 2003“ ЕООД да изпълни договора за търговска продажба, като на следващия ден - 13.10.2020 г. изпратило по електронната поща отговор на запитването и проформа фактура за стойността на стоката в размер на 71107,54 лв. с включен ДДС. Стоката отговаряла напълно като параметри, количество и цена на исканото от купувача „Варус 2003“ ЕООД. Посочен бил и срок за доставка на стоката, с което се попълвали всички елементи на търговската сделка за продажба.

От текста на писмото било видно, че не се искало „авансово плащане в размер на 20000 лв.“ /както неоснователно се твърдяло в исковата молба/, а с оглед постоянно

растящите цени на транспортните разходи се искало авансово плащане на цялата цена на стоката по договора, посочена в проформа фактурата. С оглед конкретната фактическа обстановка, трайните търговски отношения между страните, както и разпоредбата на чл. 334, изр. 3 от Търговския закон, в този случай заплатената цена се считала задатък.

3. Купувачът не възразил срещу предложението на продавача, а извършил частично плащане по проформа фактурата в размер на 20 000 лв., на 19.10.2020 г. В основанието за плащане в платежното нареждане изрично било посочено, че то се извършвало „... по проформа фактура от 13.10.2020 г. за релси ...". Извършено било частично плащане на договорената цена за стоката. Останалата част от задължението по фактурата в размер на 51107,54 лв. не била заплатена и до настоящия момент.

4. Страните били в трайни търговски отношения по смисъла на чл. 292 от Търговския закон. Те нееднократно през последните няколко години изпълнявали идентични договори с идентични или сходни стоки, условия на доставка и плащания. Всички тези договори били сключвани и изпълнявани като договори за търговска продажба. Разликата била, че освен разменената кореспонденция, договорите били сключвани писмено. От историята на търговските им взаимоотношения било видно, че забавата в плащанията била практика от страна на „Варус 2003" ЕООД, а „СЕВ - Брокерс" ЕООД редовно проявявало търпение, без да изисква обезщетение за забавените плащания.

От изложеното ставало ясно, че ответното дружество „СЕВ - Брокерс" ООД било изправна страна по сключен договор за търговска продажба от 19.10.2020 г. За какво щяла бъде използвана закупената от ищеца стока и дали той щял да има пазар за нея било ирелевантно за отношенията между страните по делото. Неизправна страна по договора за продажба било ищцовото дружество „Варус 2003" ЕООД, тъй като не изпълнило поетото задължение за плащане на договорената цена в пълен размер. Нещо повече - дружеството изрично декларирало, че не възнамерява да плати останалата сума и инициирало настоящия процес. Като неизправна страна по договора със „СЕВ-Брокерс" ООД ищецът нямал правото да разваля този договор - не били налице предпоставките за това. Добросъвестната страна „СЕВ - Брокерс" ООД било готово да изпълни задълженията си по договора при наличие на плащане.

От изложеното било видно, че са налице поне две основания, на които „СЕВ - Брокерс" ООД държал получената от „Варус 2003" ЕООД искова сума. Съответно основанието за заплащането на исковата сума не бил отпаднало.

II. Съдът като прецени събраните по делото доказателства поотделно и в тяхната съвкупност от фактическа и правна страна намира следното:

1. Правна квалификация:

Пред съда е предявен установителен иск с процесуално правно основание чл. 422 ал. 1 от ГПК.

Материалните права на ищеца по исковете се основават на разпоредбите на чл. 55 ал. 1 от ЗЗД – за главница и на чл. 86 ал. 1 от ЗЗД на иска за мораторна лихва.

Възражението на ответника се основава на разпоредбите на чл. 318 и сл. относно търговската продажба.

2. От фактическа и правна страна:

Не е предмет на спор, че в запитване по електронната поща от 12.10.2020 г. ищецът „Варус 2003“ ЕООД поискал от ответника „СЕВ-Брокерс“ ООД оферта за доставка на кранови релси тип QU70. В писмото са посочени точните параметри на стоката: стандарт УВ/Т 5055-2014, тип QU70, количество 44 броя - 26,680 тона, маса 50,53 кг./м. и пределна цена от 2000 лв./тон без ДДС.

На следващия ден - 13.10.2020 г. ответникът „СЕВ - Брокерс“ ООД изпратил на „Варус“ 2003“ ЕООД положителен отговор, с приложена към него проформа фактура, в която била посочена общата стойност на доставката в размер на 71107,54 лева.

На 16.10.2020 г. ищецът извършил частично плащане по проформа фактурата в размер на 20 000 лв., като в основанието за плащане в платежното нареждане посочил „по проформа фактура от 13.10.2020 г. за релси“.

На 19.10.2020 г. ищецът уведомил ответника, че се отказва от сделката и помоли да му бъде върната преведената сума 20000 лева.

Изложените факти не са предмет на спор по делото. Спорът касае правното им значение и по-точно дали преведената сума 20000 лева е задатък по договор за продажба, която като изправна страна ответникът държи или се явява частично плащане по прекратен договор /който ищецът определя като договор за поръчка/, която се държи на отпаднало основание от ответника и подлежи на връщане на ищеца.

Съгласно чл. 280 от Закона за задълженията и договорите /ЗЗД/ „с договор за поръчка довереникът се задължава да извърши за сметка на доверителя възложените му от последния действия“. Видно е от изпратеното запитване от ищеца, че с него не се иска извършване на правни действия от ответника, а се иска оферта за доставка на релси, т.е. запитването касае покупко.—продажба на посочен от ищеца артикул, в конкретния случай кранови релси. Следва да бъде прието, че окончателно договорът е сключен на 16.10.2020 г. с конклюдентно действие от страна на ищеца за приемане на цената – превод на сумата 20000 лева, за която е посочено, че е преведена именно във връзка с отправеното предложение /проформа фактура/ за цена на стоката.

Едновременно с това [чл. 308 от Търговския закон /ТЗ/](#) предоставя възможност всяка от страните, без значение дали същата е изправна или неизправна по отношение на поетите с договора задължения, едностранно да прекрати договора, до започване на изпълнението.

По делото не са изложени твърдения /също и доказателства/ изпълнението на договора да е започнало. Видно е от установените факти, че изявлението на ищеца за едностранно прекратяване на договора е направено до ответника на 19.10.2020 г., т.е. на следващия работен ден след сключването му, тъй като договорът е сключен на 16.10.2020 г. – петък, а дните 17 и 18.10.2020 г. са почивни. Посоченият кратък период е логично потвърждение на извода, че изпълнението на договора не е било започнало. Тъй като изпълнението на договора не е започнало, едностранното волеизявление на ищеца до ответника за прекратяване на договора е довело до прекратяването му и към момента договорът не е в сила между страните.

Съгласно формираната съдебна практика по приложението на чл. 334 от ТЗ /Решение № 92 от 8.04.2009 г. на ВтАС по в. гр. д. № 40/2009 г., ГК/ само обстоятелството, че цената на стоката по договора е платена авансово, не я прави

задатък, тъй като предпоставката да се приеме платената цена за задатък е изричната писмена уговорка за предварително плащане с определяне на сумата и срока за това.

В конкретния случай, тъй като между страните няма писмена уговорка за предварително заплащане на цената, не може да бъде приложена разпоредбата на чл. 334 от ТЗ и плащането да бъде прието за задатък. Отсъствието на писмена уговорка за предварително заплащане на цената не може да бъде заместено от анализа на трайните отношения между страните, които се сочат от страна на ответника. Поради това следва да бъде прието, че заплатената сума от 20000 лева представлява частично платена цена по договора и след прекратяване на договора тя се държи от ответника на отпаднало основание и подлежи на връщане на ищеца.

Поради това искът за установяване дължимостта от ответника на ищеца на главницата в размер на 20000 лева е основателен и следва да бъде уважен изцяло.

Относно иска за присъждане на мораторна лихва:

Такава се дължи от момента на поканата на ищеца до ответника, който съвпада с прекратяването на договора – 19.10.2020 г. По делото обаче не са представени никакви доказателства за размера ѝ, доказването на който е в тежест на ищеца и това му е разпределено с доклада по делото. Поради това искът за установяване на дължимостта на мораторна лихва върху главницата за периода от 19.10.2020 г. до 13.04.2021 г. в размер на 983,33 лева следва да бъде оставен без уважение, като недоказан.

4. Относно претенциите за присъждане на разноски:

Съгласно чл. 78 ал. 1 от ГПК заплатените от ищеца такси, разноски по производството и възнаграждение за един адвокат се заплащат от ответника съразмерно с уважената част от иска.

От ищеца по исковото производство се претендира адвокатско възнаграждение в размер на 1800 лева, държавна такса, която по исковото производство е в размер на 430,78 лева и 48 лева нотариални такси.

Таксите за връчване на нотариална покана преди образуване на исковото производство не са направени в хода на настоящото дело и не могат да бъдат присъждани като разноски по него.

Възражението на процесуалния представител на ответника за прекомерност на адвокатското възнаграждение на ищеца е основателно. Делото не се отличава с висока сложност от обичайната за този вид дела, приключило е в едно съдебно заседание и поради това разноските за адвокатското възнаграждение следва да бъдат редуцирани до минималния размер съгласно разпоредбата на чл. 7 ал. 2 т. 4 от Наредба № 1 от 9.07.2004 г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения, а именно до размера от 1130 лева.

Поради това съдът следва да се произнесе относно направени разноски от ищеца в размер на 1560,78 лева /1130 лева за адвокатски хонорар и 430,78 лева за държавна такса/.

Пропорционално на уважения материален интерес /20000 лева/ към заявления такъв /21538,89 лева/, на ищеца следва да бъдат присъдени 1449,27 лева разноски за исковото производство.

Разноските за заповедното производство следва да бъдат присъдени на ищеца пропорционално на признанатите за дължими суми, към общо присъдените със заповедта, а именно в размер на 400 лева.

По изложените съображения съдът

РЕШИ:

1. ПРИЗНАВА ЗА УСТАНОВЕНО, че „СЕВ-БРОКЕРС" ООД, с ЕИК 817030714, със седалище и адрес на управление: гр. Габрово, бул. „Априлов” № 68 ДЪЛЖИ на „ВАРУС 2003” ЕООД, с ЕИК 103817019, със седалище и адрес на управление: гр. Варна, ул. Радост бл.51, вх.Д, ет.5, ап.85:

- сумата 20000 /двадесет хиляди/ лева, представляваща получен на 19.10.2020 г. авансов превод на отпаднало основание - прекратен договор за доставка на кранови релси,

за която е издадена Заповед за изпълнение на парично задължение по чл. 410 от ГПК № 404/12.05.2021 г. по ч. гр. д. 674/2021 г. на РС Габрово,

на основание чл. 422, ал. 1 от ГПК, във вр. с чл. 55 ал. 1 от ЗЗД.

2. ОСТАВЯ БЕЗ УВАЖЕНИЕ ПРЕДЯВЕНИЯ ИСК от „ВАРУС 2003” ЕООД, с ЕИК 103817019, със седалище и адрес на управление: гр. Варна, ул. РАДОСТ бл.51, вх.Д, ет.5, ап.85 в ЧАСТТА, с която се претендира ДА БЪДЕ ПРИЗНАТО ЗА УСТАНОВЕНО, че „СЕВ-БРОКЕРС" ООД, с ЕИК 817030714, със седалище и адрес на управление: гр. Габрово, бул. „Априлов” № 68 ДЪЛЖИ на „ВАРУС 2003” ЕООД, с ЕИК 103817019:

- сумата 983,33 лева – обезщетение за забава върху главницата за периода от 19.10.2020 г. до 13.04.2021 г.,

за която е издадена Заповед за изпълнение на парично задължение по чл. 410 от ГПК № 404/12.05.2021 г. по ч. гр. д. 674/2021 г. на РС Габрово,

като недоказан.

3. ОСЪЖДА „СЕВ-БРОКЕРС" ООД, с ЕИК 817030714, със седалище и адрес на управление: гр. Габрово, бул. „Априлов” № 68 да ЗАПЛАТИ на „ВАРУС 2003” ЕООД, с ЕИК 103817019, със седалище и адрес на управление: гр. Варна, ул. РАДОСТ бл.51, вх.Д, ет.5, ап.85 сумата 1449,27 лева – разноски по делото по воденето на исковото производство, на осн чл. 78 ал. 1 от ГПК.

4. ОСЪЖДА „СЕВ-БРОКЕРС" ООД, с ЕИК 817030714, със седалище и адрес на управление: гр. Габрово, бул. „Априлов” № 68 да ЗАПЛАТИ на „ВАРУС

2003” ЕООД, с ЕИК 103817019, със седалище и адрес на управление: гр. Варна, ул. РАДОСТ бл.51, вх.Д, ет.5, ап.85 **сумата 400,00 лева** – разноси по делото по воденето на заповедното производство, на осн чл. 78 ал. 1 от ГПК.

Решението подлежи на обжалване от страните пред Окръжен съд-Габрово, в двуседмичен срок от връчването му.

Съдия при Районен съд – Габрово: _____